



Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 53/21
9.2.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Иване Марковић Радојевић и Радмиле Радић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ..., адреса за пријем поште ... број ..., улаз ... стан ..., ..., против тужене Републике Србије – Основни суд у Бујановцу и Виши суд у Врању, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, Улица Косовска 31, ради накнаде материјалне штете због дискриминације, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П број 2072/18 од 21.10.2020. године, исправљеној решењем П број 2072/18 од 15.11.2021. године, у седници већа одржаној дана 9.2.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ жалба тужиоца као неоснована и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П број 2072/18 од 21.10.2020. године, исправљена решењем П број 2072/18 од 15.11.2021. године у другом, трећем и четвртном ставу изреке.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, исправљеном наведеним решењем, ставом првим изреке, одбијен је приговор апсолутне ненадлежности Вишег суда у Београду. Ставом другим изреке, одбија се тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена Република Србија Основни суд у Бујановцу и Виши суд у Врању, да тужиоцу на име трошкова исплати новчану накнаду у износу од 151.105,92 динара са законском затезном каматом од 11.3.2016. године па до дана коначне исплате. Ставом трећим изреке, одбија се тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе Република Србија, Основни суд у Бујановцу и Виши суд у Врању да тужиоцу на име трошкова парничног поступка П број 703/16 исплати новчану накнаду у износу од 17.040,00 динара, са законском затезном каматом од 25.08.2017. године до дана коначне исплате. Ставом четвртим изреке обавезан је тужилац да туженој надокнади трошкове парничног поступка у износу од 6.000,00 динара, а ставом петим (из решења о исправци које је саставни део пресуде) ослобођен је тужилац плаћања трошкова судских такси.

Против наведене пресуде, тужилац је благовремено изјавио жалбу побијајући је у ставу другом, трећем и четвртом изреке, из свих разлога предвиђених одредбом чл. 373 став 1 Закона о парничном поступку.

Испитујући пресуду у побијаном делу на основу члана 386 Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС" бр.72/11, 49/13 - одлука Уставног суда 74/13 – одлука Уставног суда 55/14, 87/18 и 18/20), Апелациони суд је оценио да је жалба тужиоца неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена ни једна од битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП-а на које другостепени суд пази по службеној дужности. Супротно жалбеним наводима, није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из чл. 374. став 2. тачка 12 ЗПП-а, пошто су у образложењу побијене пресуде наведени непротивречни, јаснији и потпуни разлози који произлазе из садржине доказа у спису тако да се законитост и правилност побијане пресуде могу испитати са сигурношћу.

Приликом доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 7 ЗПП-а на коју суд пази по службеној дужности и на коју тужилац неосновано указује жалбом, а која би се огледала у томе што првостепени суд није одлучио о предлогу за извођење доказа саслушањем тужиоца у својству парничне странке, на који начин би му била ускраћена могућност да расправља пред судом. Ово стога што, иако је предлог за извођење доказа саслушањем тужиоца у својству парничне странке стављен у тужби, тужилац се, на рочишту за главну расправу на којем је и закључена главна расправа, изјаснио да остаје код навода из тужбе и постављеног тужбеног захтева из поднеска од 25.1.2020. године и свих приложених писмених доказа, те да нема нових предлога, а да предлаже да суд закључи главну расправу и донесе одлуку. Стога је правилно првостепени суд извео закључак да тужилац не остаје код предлога стављеног у тужби, због чега о истом није ни одлучивао, јер се тужилац децидирано изјаснио на записник о главној расправи да остаје код навода (које изјашњење се односи на чињеничне наводе из тужбе и правну аргументацију), као и код приложених писмених доказа, из чега проистиче правилан закључак првостепеног суда, да тужилац не остаје при предлогу за извођење доказа саслушањем у својству парничне странке (који доказ не спада у писмене доказе) тим пре што је предложио и закључење главне расправе, па не стоји навод из жалбе према којом првостепени суд није одлучио о предлогу за извођење доказа саслушањем тужиоца, јер је на наведени начин тужилац изјашњењем са записника о главној расправи од 21.10.2020. године одустао од извођења тог доказа.

Неосновано се жалбом указује да је приликом доношења побијане пресуде првостепени суд учинио битну повреду поступка из чл. 374 став 1 ЗПП-а (у наводима жалбе погрешно означено као ЗКП), у вези са одредбом члана 302 и члана 305 ЗПП-а, тако што суд није држао припремно рочиште, иако је одржавање истог према ставу тужбе било обавезно, нити је затражио додатно објашњење од тужиоца, уколико је сматрао да су поједини тужбени наводи нејасни.

Ово стога што је одредбом чл. 305 став 2 ЗПП-а предвиђено да ће суд затражити од странака разјашњење у погледу њихових навода или предлога ако је потребно, где је првостепени суд нашао да нема потребе за додатним разјашњењем чињеничних навода или предлога из тужбе, а што произилази и из образложења првостепене пресуде у погледу оцене основаности тужбеног захтева. Првостепени суд је нашао да није нужно одржавање припремног рочишта те да су испуњени разлози за одржавање рочишта за главну расправу, услед тога што међу странкама нема спорних чињеница, који закључак у свему прихвата као правилан и овај суд као другостепени, имајући у виду да међу странкама нису спорне чињенице у погледу радњи суда које су предузете, како у кривичном, тако и парничном поступку, а које тужилац означава као дискриминаторске, док је остало као правно питање да ли се у таквим радњама стичу обележја дискриминаторног понашања с обзиром на лично својство тужиоца, које је он истакао као релевантно, прво у тужби, а потом и на одржаном рочишту. Наведена повреда, и да је учињена, као релативно битна не би била од утицаја на правилност и законитост побијане пресуде, јер тужилац није ускраћен ни на који начин за предузимање радњи у циљу заштите свог захтева.

Према утврђеном чињеничном стању и стању у списима предмета, пред Основним судом у Бујановцу К број 87/15 вођен је кривични поступак против овде тужиоца због три кривична дела насиље у породици из чл. 194 став 1 Кривичног законика који је окончан пресудом Основног суда у Бујановцу К број 87/15 од 2.12.2015. године, којом је овде тужилац ослобођен од оптужбе да је извршио кривична дела за које се теретио оптужним предлогом. Првостепена пресуда потврђена је пресудом Вишег суда у Врању Кж бр. 46/16 од 11.3.2016. године. Како је у првостепеној пресуди одлучено да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда о којима ће суд одлучити посебним решењем, по захтеву овде тужиоца за надокнаду трошкова кривичног поступка, Основни суд у Бујановцу донео је решење К број 87/15 од 29.7.2016. године, којим се признају трошкови кривичног поступка овде тужиоцу у укупном износу од 107.300,00 динара, по предмету Основног суда у Бујановцу К број 87/15 који се има исплатити именованом из буџетских средстава суда у року од 60 дана од правоснажности решења. Према образложењу наведеног решења, кривични суд није прихватио захтев за надокнаду трошкова на име састављања предлога за укидање притвора од дана 30.5.2014. године у износу од 22.500,00 динара и на име састављања жалбе за укидање притвора од дана 11.6.2014. године у износу од 22.500,00 динара, зато што су предлог за укидање притвора и жалба за укидање притвора поднети пре подношења оптужног предлога, када је окривљени имао браниоца по службеној дужности Стојана Зафировића, адвоката из Прешева, коме се трошкови исплаћују из буџетских средстава суда за одбрану по службеној дужности и из разлога што те трошкове није платио окривљени. Против овог решења, овде тужилац није поднео жалбу, а решење је садржало правну поуку да се против истог може изјавити жалба у року од 3 дана од дана пријема истог, кривичном већу истог суда. Тужилац се обратио тужбом Основном суду у Бујановцу у парничном поступку којом је тражио да суд обавезе Републику Србију – Основни суд у Бујановцу да тужиоцу АА из ... на име трошкова кривичног поступка по предмету Основног суда у Бујановцу К.бр. 87/15 исплати износ од 151.105,92 динара, са законском затезном каматом почев од 11.03.2016. године до коначне исплате, као и трошкове парничног поступка, као неоснован, те је обавезан да туженој Републици Србији надокнади трошкове парничног поступка у износу од 6.000,00 динара.

Ова пресуда потврђена је пресудом Вишег суда у Врању Гж.бр. 594/17 од 03.07.2017. године, којом је одбијена, као неоснована, жалба тужиоца, а укинута у погледу одлуке о трошковима поступка. За своју одлуку дао је разлоге према којима је о захтеву тужиоца за накнаду трошкова кривичног поступка већ одлучено правноснажним решењем у кривичном поступку К.бр. 87/15 од 29.07.2016. године, у ком поступку је тужилац имао могућност да изјави жалбу, уколико је био незадовољан решењем, што није учинио, те да другостепени суд прихвата, као правилан, закључак првостепеног суда да је тужбени захтев неоснован, те да нема право на накнаду трошкова кривичног поступка у парничном поступку, јер се не може два пута одлучивати у истој правној ствари. Решењем Основног суда у Бујановцу П.бр. 703/16 од 25.08.2017. године обавезан је овде тужилац да туженој Републици Србији надокнади трошкове поступка у износу од 6.000,00 динара.

Тужилац свој захтев, у овом парничном поступку заснива на наводима да је према њему учињена дискриминација зато што бранилац овде тужиоца по службеној дужности није поднео трошковник за трошкове, што је уобичајена пракса судова, те је суд увидео прилику да трошкове “свали” на терет тужиоца, имајући у виду да је он неуки грађанин, које својство тужилац наводи као лично својство по коме је учињена дискриминација, доношењем решења о трошковима у кривичном поступку К.бр. 87/15, па и доношењем првостепене и другостепене одлуке у парничном поступку П.бр. 706/16 којима је одбијен његов захтев за накнаду дела трошкова кривичног поступка, за који део је његов захтев одбијен у кривичном поступку правноснажним решењем.

Све важне чињенице за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева, првостепени суд је утврдио потпуно и поуздано, на основу изведених доказа које је оценио правилном применом одредбе члана 8 ЗПП-а, а које чињенице међу парничним странкама и нису биле спорне. Другостепени суд прихвата потпуне и правилне разлоге које је првостепени суд дао за свој чињенично-правни закључак. На утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио материјално право када је одбио захтев тужиоца за накнаду штете. Разлоге и правни закључак првостепеног суда у свему прихвата и овај суд, не образлажући их посебно, сагласно одредби члана 396 став 2 ЗПП-а.

Овај суд је ценио наводе жалбе тужиоца према којима је првостепени суд погрешно применио материјално право из члана 376 ЗПП-а, а у вези са одредбом члана 6 став 1 Закона о судијама (“Службени гласник РС” бр. 116/2008, 58/2009 – одлука Уставног суда, 104/2009, 101/2010, 8/2012 – одлука Уставног суда, 121/2012, 124/2012 – одлука Уставног суда, 101/2013, 113/2014 – одлука Уставног суда, 117/2014, 40/2015, 63/2015 – одлука Уставног суда, 106/2015, 63/2016 – одлука Уставног суда и 47/2017, 76/2021) којима оспорава правилност закључка првостепеног суда да тужилац није могао да својим поднеском прецизира као означеног трећетуженог – судију за претходни поступак Основног суда у Бујановцу Синишу Стојиљковића, јер тако означавање тужене није у складу са важећим законским прописима, па је нашао да су ови наводи жалбе неутемељени и без утицаја на другачију одлуку овог суда у погледу основаности жалбених разлога, јер ово није било од утицаја на законитост и правилност побијане пресуде.

Наиме, одредбом члана 6 Закона о судијама регулисана је одговорност Републике Србије за штету коју судија проузрокује незаконитим или неправилним радом у ставу 1, док је ставом 2 предвиђена могућност да Република Србија, пошто исплати штету из става 1 цитиране одредбе, може тражити од судије накнаду исплаћеног износа, ако је штета проузрокована намерно, значи, третира питање регресног захтева према судији у погледу којег је активно легитимисана Република Србија, и то у случају намерног проузроковања штете од стране судије. Због наведеног се ова одредба не односи на право тужиоца да штету, коју је евентуално претрпео услед неправилног (дискриминаторног) рада судије потражује директно од поступајућег судије. Посебно имајући у виду да судија не може бити позван на грађанско-правну одговорност тужбом за накнаду штете, односно да право на накнаду штете непосредно против судије није подобно за судску заштиту, а вођење судског поступка у коме би се изводили докази и спроводило расправљање о основаности захтева који по самом Уставу, закону и међународним актима није допуштен. Последица непостојања утуживости је, стога, одбачај тужбе непосредном применом одредбе члана 35 и 148 Устава РС и међународних аката који се непосредно примењују, било аналогном применом одредбе члана 294 став 1 тачка 6 у вези са одредбом члана 194 Закона о парничном поступку. Ово стога што, иако је тужба за накнаду штете по својој природи тужба за осуду на чинидбу, она, такође, почива на правном интересу да се заштити законом гарантовано и повређено право. За сваку парничну радњу, а посебно за тужбу, нужно је постојање правног интереса које је код тужбе за утврђење само посебно изражено у члану 194 Закона о парничном поступку.

Неосновано се жалбом побија правилност закључка првостепеног суда у погледу основаности тужбеног захтева, имајући у виду да је тужилац у овом правном поступку позива на судску заштиту која за основ има дискриминацију, а да при томе ни из чињеничних навода у тужби, нити на основу чињеничног стања у списима, не произилази закључак да је било која радња првостепеног суда у кривичном, па и у парничном поступку, у погледу одлуке о основаности захтева овде тужиоца за накнаду трошкова кривичног и парничног поступка, након правноснажности пресуде којом је ослобођен од оптужби за извршење кривичних дела која су му стављана на терет, предузета према тужиоцу управо због неког његовог личног својства и на различит начин у односу на идентичне ситуације у којима је суд поступао према другим учесницима у истој процесној ситуацији у кривичном односно парничном поступку.

Наиме, правилан је закључак првостепеног суда, којег у потпуности прихвата и овај суд као другостепени, да у тужби нису наведене околности којима би се учинило вероватним да су наведене радње од стране судије за претходни поступак приликом одлучивања о висини трошкова кривичног поступка предузете у односу на овде тужиоца, с обзиром на неко његово лично својство, на које се он позива у тужби (неука странка или социјално угрожено лице – Ром, што наводи на записнику о главној расправи) и да је овакво поступање неједнако у односу на друге учеснике у поступку у истој правној ситуацији у погледу остварења права на накнаду трошкова кривичног поступка, па је правилан закључак првостепеног суда да нису испуњени услови из члана 2 став 1 тачка 1 Закона о забрани дискриминације, члана 14 Европске конвенције и протокола 12 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода из члана 1 исте Конвенције и члана 21 став 2 Устава Републике Србије.

Правилно првостепени суд цени и чињеницу да се својство неуке странке не сматра посебним личним својством, тим пре што је тужилац поучен правилно у поуци о правном леку у решењу о трошковима у кривичном поступку, о праву на жалбу коју није користио, а у ком поступку је и заступан првобитно од стране постављеног, а потом и од стране изабраног браниоца.

С друге стране, поводом тужбеног захтева за накнаду материјалне штете проузроковане неправилним радом органа туженог Основног суда у Бујановцу, приликом одлучивања о трошковима кривичног поступка правноснажно је одлучено пресудом Основног суда у Бујановцу П.бр. 706/16, потврђена пресудом Вишег суда у Врању Гж.бр. 594/17 од 03.07.2017. године, те би поновно одлучивање о истом захтеву представљало поступање супротно правилу о забрани поступања у истој правној ствари – *res judicata*.

Потврђена је и одлука о трошковима поступка садржана у ставу четвртом изреке, на основу члана 401. тачка 2. ЗПП-а, који су тужиоцу досуђени правилном применом одредаба чланова 153. и 154. ЗПП. Трошкови се односе на парничну радњу састављања одговора на тужбу, чије предузимање је било потребно ради вођења парнице, а одмерени су правилном применом Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката важеће у време обрачуна трошкова.

Како се жалбом тужиоца законитост и правилност побијане пресуде не доводи у сумњу, Апелациони суд у Београду је жалбу одбио као неосновану и одлучио као у изреци, на основу чл.390. ЗПП-а.

Апелациони суд у Београду је ценио и остале жалбене наводе тужиоца али ови наводи, код утврђеног чињеничног стања и правилног правног становишта, нису имали утицаја на доношење другачије одлуке, па их није посебно образлагао, сагласно овлашћењу из члана 396. став 1. ЗПП-а.

Како тужилац није успео у другостепеном поступку, применом одредбе члана 165 у вези са чланом 153 ЗПП-а одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић